

Här presenteras några vanliga upplägg på olika utbildningsinsatser

Har ni specifika utvecklingsbehov så är jag alltid flexibel att lyssna, samt ändra innehåll och upplägg.

Kostnad för de olika uppläggen beror till viss del på antalet deltagare och hur lång resvägen är.

Kontakt: Gudrun Löwendahl Björkman, E-mail: Gudrun.LB@live.se , www.GLBatgardsprogram.com

- Skapa tillgängliga lärmiljöer och arbeta med extra anpassningar (se alternativ 1, 2 och 4)
- Skapa tillgängliga lärmiljöer, arbeta med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram (se alternativ 1, 3, 4 och 5)
- Arbeta med generella förmågor i kunskapskraven för att höja elevers måluppfyllelse (se alternativ 6, 7 och 8)
- Skapa en mer hälsofrämjande skola för alla parter (se alternativ 9, 10 och 11)
- Utveckla elevhälsans hälsofrämjande och förebyggande arbete (se alternativ 12 och 13)
- Tydliggöra den specialpedagogiska funktionen inom elevhälsan för att utveckla arbetet och att lyfta elevhälsans insatser (se alternativ 14)
- Skapa struktur och rutiner för övergångar inom och mellan skolor och skolformer (se alternativ 15)

Skapa tillgängliga lärmiljöer och arbeta med extra anpassningar, (samt vid önskemål även) särskilt stöd och åtgärdsprogram

Jag föreslår alltid att personalen och ledningen läser mitt vägledningshäfte inför studiedagen. Då får personal och ledning en fördjupad kunskap. Ni kan också lättare fortsätta utvecklingsarbetet på skolan/i kommunen efter studiedagen. Materialet är mitt häfte *Vägledning för grundskolan/ gymnasieskolan/vuxenutbildningen – Från att förebygga svårigheter till att göra extra anpassningar och att ge särskilt stöd* (läs gärna mer om häftena på min hemsida under fliken "Material"). Ni vinner mycket på om personalen kan få tid till inläsning. Innan studiedagen så kommer vi överens om vilket upplägg som gynnar er mest.

Alternativ 1 - En halvdag kl. 13.00-16.30/kl. 12.30-16.00

Kopieringsrättighet av vägledningshäftet samt restid mm ingår. Om möjligt kan personalen få förmiddagen till att läsa in materialet. Föreläsning varvas med korta samtal i grupp/bikupor.

- förtydligande av arbetsprocessen
- vad ingår i de olika begreppen
- anpassa och kompensera i hela undervisningsprocessen
- arbeta med generella förmågor i kunskapskraven som påverkar måluppfyllelsen
- skapa social, fysisk och pedagogisk tillgänglighet i skolans olika lärmiljöer
- göra elev och vårdnadshavare delaktiga
- reflektera över elevcase – extra anpassningar

- dokumentera och utvärdera extra anpassningar
- när övergår extra anpassningar till särskilt stöd
- anmäla och utreda elevs behov av särskilt stöd
- utarbeta och utvärdera åtgärdsprogram
- utveckla professionell dokumentation av hög kvalitet
- frågestund

Alternativ 2 - En heldag kl. 9-16

Kopieringsrättighet av vägledningshäftet samt restid mm ingår. Personalen har läst in material i förväg.

- Föreläsning och elevcase: Skapa tillgängliga lärmiljöer, arbeta med extra anpassningar samt särskilt stöd och åtgärdsprogram (se punkter under alternativ 1)
- Lunch
- Föreläsning: Generella förmågor i kunskapskraven som påverkar måluppfyllelsen
- Grupp, därefter storgrupp:
Personal: Planera för en tillgänglig undervisning
(Här bör personalen ha läst in kap 1 och 6 i *Vägledning för grundskolan* för att få fördjupade samtal).
Skolledning och elevhälsa – Rutiner som stödjer arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd alternativt fokus på elevhälsans förebyggande och främjande arbete
(Här är det bra om kap 6 och 7 i *Vägledning för grundskolan* är inläst).
- Frågestund

Alternativ 3 - En heldag kl. 9-16

Kopieringsrättighet av vägledningshäftet samt restid mm ingår. Personalen har läst in material i förväg.

- Föreläsning och elevcase: Skapa tillgängliga lärmiljöer, arbeta med extra anpassningar samt särskilt stöd och åtgärdsprogram (se punkter under alternativ 1)
- Lunch
- Fördjupande föreläsning: Hur vi genomför och dokumenterar olika delar i utredningen av elevs behov av särskilt stöd samt åtgärdsprogram. Steg för steg presenteras konkreta exempel och även fallgropar som vi bör se upp med.
- Grupp, därefter storgrupp: Reflektioner utifrån olika perspektiv kring en utredning av elevs behov av särskilt stöd (elevcase)
- Grupp, därefter storgrupp: Reflektioner – Vägledningshäftet
- Grupp, därefter storgrupp: Framgångsfaktorer och rutiner som stödjer vårt arbete med extra anpassningar och särskilt stöd
- Frågestund

Alternativ 4 - En heldag och därefter en uppföljande halvdag

Kopieringsrättighet av vägledningshäftet samt restid mm ingår.

Se innehåll under alternativ 2 och 3 ovanför. Halvdag tillfälle två innehåller ofta

- Kort repetition
- Tankar, funderingar och frågor som har dykt upp i det praktiska arbetet
- Bedömning och betygsättning inkl. undantagsbestämmelsen/Pys-paragrafen

Alternativ 5 - Processinriktat praktiskt arbete vid 3 tillfällen kl. 13.00-16.30

Oftast är innehållet "att bli skicklig i hantverket" att göra utredningar om elevs behov av särskilt stöd, att utarbeta åtgärdsprogram och att utvärdera dessa. Ca 4-6 veckor mellan varje träff så att deltagarna hinner göra gruppuppgifterna. Kopieringsrättighet av vägledningshäftet samt restid mm ingår.

Gång 1

- Föreläsning om extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram.
- Gruppuppgift inför nästa gång är att göra en utredning om elevs behov av särskilt stöd inkl. lyssna in elev och vårdnadshavare, samt att läsa och reflektera över en annan grups gjorda utredning.

Gång 2

- Kort repetition
- Uppföljning och återkoppling på deltagarnas gjorda utredningar
- Frågor som har dykt upp
- Kort repetition om vad som är viktigt att tänka på när vi utarbetar åtgärdsprogram
- Gruppuppgift inför nästa gång är att skriva ett åtgärdsprogram, samt att läsa och reflektera över den andra gruppens utarbetade åtgärdsprogram

Gång 3

- Kort repetition
- Uppföljning och återkoppling på deltagarnas utarbetade åtgärdsprogram
- Frågor som har dykt upp
- Saker att tänka på vid utvärderingen av åtgärdsprogrammet
- Om tid finns: Reflekterande samtal om skolans fortsatta arbete med ledning och stimulans, extra anpassningar och särskilt stöd.

Arbeta med generella förmågor i kunskapskraven för att höja eleverns måluppfyllelse

Vid en analys av kunskapskraven som jag genomförde 2011, framkom att det finns generella förmågor som ofta efterfrågas i kunskapskraven. Dessa förekommer i samtliga ämnen/ämneskurser inom grundskolan och gymnasieskolan. Utveckling av dessa generella förmågor får därigenom stor betydelse för eleverns möjlighet att kunna klara av grundskolan, att kunna komma in på ett nationellt program inom gymnasieskolan samt att kunna få en gymnasieexamen. Materialet som ingår är mitt häfte *Vägledning för grundskolan/gymnasieskolan* samt specifika dokument kring de generella förmågorna t.ex. matriser för årskurs 6 och 9.

Alternativ 6 - Skolledning, speciallärare/specialpedagoger och förstelärare kl. 9.00-16.00

Alternativ 7 - Hela skolans personal och ledning kl. 9.00-16.00

- Föreläsning: Generella förmågor och hur vi konkret kan arbeta med dessa för ökad måluppfyllelse
- Grupp, därefter storgrupp: Reflektioner utifrån elevcases
- Fortsatt föreläsning samt frågestund
- Lunch
- Inledning och enskild reflektion kring de generella förmågorna
- Grupp (skolvis/arbetslag) därefter storgrupp: Samtal utifrån frågeställningar för att kunna planera hur arbetet kan omsättas i praktiken på skolorna/skolan.

Alternativ 8 - En halvdag för hela skolors/skolans personal och ledning kl. 13.00-16.30

- Föreläsning: Generella förmågor och hur vi konkret kan arbeta med dessa för ökad måluppfyllelse
- Grupp, därefter storgrupp: Reflektioner utifrån elevcases
- Fortsatt föreläsning samt frågestund

Skapa en mer hälsofrämjande skola för alla parter

Alternativ 9 – En halvdag kl. 13.00-16.30/kl. 12.30-16.00

Alternativ 10 – Heldag kl. 9.00-16.00

Alternativ 11 - Processinriktat praktiskt arbete vid 3 tillfällen (heldag och två halvdagar)

Kopieringsrättighet av häftet "Hälsofrämjande skolutveckling – Skolhälsoplan, elevhälsa och gruppåtgärdsprogram" samt restid mm ingår.

- Från brist- och risk- till frisk- och resursperspektiv
- Inkludering - för vems skull?
- Hälsa och lärande går hand i hand
- Steg för att skapa en tillgänglig lärmiljö
- KASAM – ett salutogent arbetsredskap och analysverktyg
- Generella förmågor i kunskapskraven
- Generella anpassningar på gruppnivå
- Universell design för lärande - UDL
- Growing mindset och Grit
- Hälsofrämjande och förebyggande framgångsfaktorer
- Skolhälsoplan – redskap för hälsofrämjande skolutveckling
- Systematiskt utvecklingsarbete – styrning, struktur och samsyn

Vid heldag (Alternativ 10) ägnas stora delar av eftermiddagen åt reflekterande samtal i grupper för att omsätta teorin i skolans egna lokala praktik. Arbete med en skolhälsoplan påbörjas.

Vid det processinriktade praktiska arbetet som sker vid flera tillfällen (Alternativ 11) utarbetas hela skolhälsoplanen. Därefter genomförs de beslutade hälsofrämjande insatserna på skolan, vilka sedan följs upp och utvärderas.

Utveckla elevhälsans hälsofrämjande och förebyggande arbete

Alternativ 12 – En heldag kl. 9.00-16.00

Alternativ 13 - Processinriktat praktiskt arbete vid 3 tillfällen (heldag och två halvdagar)

Kopieringsrättighet av häftet "Hälsofrämjande skolutveckling – Skolhälsoplan, elevhälsa och gruppåtgärdsprogram" samt restid mm ingår.

- elevhälsans hälsofrämjande och förebyggande arbete
- generella förmågor i kunskapskraven påverkar måluppfyllelsen
- anpassa och kompensera i hela undervisningsprocessen

- tillgänglighet i skolans pedagogiska, sociala och fysiska miljö
- generella anpassningar på gruppnivå för eleverna
- sambandet mellan lärande och hälsa
- elevhälsans insatser på skol-, grupp- och individnivå
- elevhälsoupdraget och lärandeuppdraget
- elevens och vårdnadshavarens röst
- dokumentera och utvärdera extra anpassningar
- elevcase – när involveras elevhälsan i extra anpassningar
- när extra anpassningar övergår till särskilt stöd
- anmäla och utreda elevs behov av särskilt stöd
- elevcase - tillvarata elevhälsans olika professioner och perspektiv
- utarbeta och utvärdera åtgärdsprogram
- skolans rutiner i arbetsprocessen med stödinsatser

Under dagen varvas föreläsningen med samtal i bordsgrupper.

Vid det processinriktade praktiska arbetet som sker vid flera tillfällen (Alternativ 13) utarbetas och/eller revideras en elevhälsoplan för att stödja skolans prioriterade målområden. Därefter genomförs de beslutade hälsofrämjande och förebyggande insatserna på skolan i nära samverkan med övrig personal. Insatserna följs också upp och utvärderas.

Tydliggöra den specialpedagogiska funktionen inom elevhälsan för att utveckla arbetet och lyfta elevhälsans insatser

Alternativ 14 - En halvdag kl 13.00-16.30/kl 12.30-16.00

- Elevhälsans specialpedagogiska insatser på skol-, lärar- och elevnivå
- Den specialpedagogiska kompetensen och uppdraget i förhållande till de andra inom elevhälsan
- Den specialpedagogiska kompetensens hälsofrämjande och förebyggande arbete
- De generella förmågorna inom kunskapskraven som kan höja måluppfyllelsen för elever i behov av extra anpassningar och särskilt stöd
- Det specialpedagogiska arbetet inom skolans systematiska kvalitetsarbete

Under passet varvas föreläsningen med reflekterande samtal i bordsgrupper. Här ges möjlighet att utbyta tankar och funderingar med kollegor, samt att sprida goda exempel.

Skapa struktur och rutiner för övergångar, inom samt mellan skolor och skolformer

Alternativ 15 - En halvdag kl. 13.00-16.30/kl. 12.30-16.00

Upplägget utgår från Skolverkets stödmaterial *Övergångar inom och mellan skolor och skolformer* där jag är huvudförfattaren. Stödmaterialiet kan laddas ner från Skolverkets hemsida.

- En skolgång – upp till sex övergångar
- Barn- och elevgrupper att särskilt beakta
- Ett gemensamt ansvar för övergångar

- Framgångsfaktorer i arbetet
- Stöd för övergångsarbetet på central nivå och lokal nivå

Även processinriktat stöd erbjuds för att skapa och förankra centrala riktlinjer och/eller lokala handlingsplaner kring övergångsarbetet.

Processtöd och pedagogisk handledning

Utöver olika former av processtöd erbjuder jag även pedagogisk handledning samt konsultationer för grupper och enskilda; elevhälsopersonal, specialpedagoger och speciallärare, lärare, fritidshemspersonal och resurspersoner.